

Postmottak@kd.dep.no

Bergen, 07.11.2016

Vår referanse	Vår dato
15/01987-4	01.11.2016
Deres referanse	Deres dato
16/4797	22.07.2016

Høringsuttalelse – NOU 2016:7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet hvor det bes om høringsuttalelse på NOU 2016:7 Norge i omstilling – karriereveiledning for individ og samfunn.

NHH ser samarbeid med arbeidsliv nasjonalt og internasjonalt som en viktig del av høyskolens virke for å sikre relevans i utdanning, forskning og innovasjon, og for at studentene skal ha best mulig karrierekompetanse.

Høringsuttalelsene fra NHH er organisert i tråd med utvalgets tiltaksliste i kapittel 15, og gjelder først og fremst utvalgets anbefalinger om karriereveiledning ved universiteter og høyskoler.

Kort om dagens karriereveiledningstilbud ved NHH:

NHH har de siste fire årene tilbudt karriereveiledning ved Internasjonalt rettet Karrieresenter, Studieadministrativ avdeling. Studenter ved NHH tilbys også karriereveiledning rettet mot det norske arbeidsmarkedet i regi av Studentsamskipnaden i Bergen, SiB. SiB gir jevnlig en-til-en veiledning på NHH, og arrangerer kurs hvor studenter fra flere læresteder, inkludert NHH, deltar på frivillig basis. Studentforeningen ved NHH, NHHS, tilbyr karriereveiledning i form av bedriftspresentasjoner og arrangerer karrieredager.

Karriereveiledningstilbudet i regi av det Internasjonalt rettede Karrieresenteret ved NHH (ICC) skal bidra til at flere NHH-studenter opparbeider seg internasjonal arbeidserfaring i løpet av studieperioden, og etter endt utdannelse. ICC gir også veiledning til internasjonale gradsstudenter ved NHH som ønsker jobberfaring i Norge. ICC jobber for økt bevissthet blant studentene om mulighetene i utlandet, for økt synlighet av utenlandske arbeidsgivere på campus, og for at studentene skal kunne de verktøyene som er nødvendige for å få jobb i internasjonal konkurranse. Tilbudet

inkluderer kurs, veiledning individuelt og i grupper, deltakelse av internasjonale arbeidsgivere på karrieredag, organisering av to internshipprogram i regi av NHH (ett som har internship i utlandet og ett som gir internship i Bergen til internasjonale gradsstudenter), og drifting av internshipavtaler med OECD og FNs Befolkningsfond, UNFPA. ICC jobber tett med Studentforeningen når det gjelder karrieredag. NHH mener at solid deltakelse fra arbeidsgivere i de fleste karriereaktiviteter er nødvendig for å sikre kvaliteten i tilbudet.

ICC sitt arbeid er forankret i Internasjonaliseringsstrategien til NHH. Tilbudene er ikke en del av det fastlagte studieløpet. NHH gir i all hovedsak karriereveiledning sentralt gjennom ICC, Studentforeningen og SiB, selv om enkelte fagprogram har elementer av slik veiledning. Det er frivillig å delta i de sentrale karriereveiledningstjenestene, og åpent for alle studenter. Ressurskapasiteten tilsier at det er en begrenset andel av studentene som benytter tjenestene til ICC.

Anbefalinger for et helhetlig system:

NHH er positiv til at regjeringen følger opp tilrådingen fra OECD om helhetlig karriereveiledning.

NHH synes det er positivt at det ses helhetlig på karriereveiledningsfeltet i et livslangt perspektiv, og at feltet settes i sammenheng med kompetansepolitikk. Vi er enig i at det er nødvendig å få til en tydeligere fordeling av oppgaver og ansvar på departementsnivå og sektorene imellom, og at økt dialog aktørene imellom og felles etiske retningslinjer er nødvendig.

Anbefalinger for universiteter og høyskoler:

Internasjonale aspekter, som for eksempel veiledning om jobbmuligheter i utlandet for studenter i høyere utdanning, er ikke tatt med i anbefalingene. NHH mener det vil være fordelaktig at også dette aspektet blir tatt med i departementets videre arbeid fordi et stadig mer internasjonalt arbeidsliv ute og hjemme er en viktig premisseleverandør for studentenes karrierekompetanse. UH-sektoren blir for øvrig bedt om å legge til rette for internasjonal arbeidserfaring i studieløpet gjennom Erasmus+ og SIU.

NHH er generelt opptatt av at institusjonene skal kunne tilby karriereveiledning i overensstemmelse med studiets egenart. NHH har for eksempel som beskrevet ovenfor valgt å sette en viktig del av karriereveiledningen i et internasjonalt perspektiv for å gi studentene best mulig karrierekompetanse, og mener at et slikt tilbud utfyller de andre tilbudene ved høyskolen.

Vi ser at anbefalingene for UH-sektoren er forventet å kunne innfris innenfor eksisterende budsjettammer. NHH stiller spørsmål ved om det er gjennomførbart.

Punkt 1: At Kunnskapsdepartementet definerer tydeligere forventning om at alle utdanningsinstitusjoner tilbyr gode karriereveiledningstjenester til alle studenter – og at disse er i tråd med nasjonale standarder som beskrevet i kapittel 5. Departementet bør i større grad etterlyse karriereveiledning som en del av institusjonenes strategier, for å bidra til økt bevissthet om karriereveiledning hos institusjonenes ledelse og administrasjon.

Vi ser fram til en tydeligere forventning fra Kunnskapsdepartementet om at alle utdanningsinstitusjoner tilbyr gode karriereveiledningstjenester til alle studenter, og at departementet ber om at karriereveiledning er en integrert del av lærestedenes strategier. Samtidig som at NHH er positiv til nasjonale standarder, er vi opptatt av at veiledningen på det enkelte lærested er tilpasset studiets egenart.

Punkt 2: At muligheten for at et tilstrekkelig karriereveiledningstilbud til studentene kreves for å få akkreditering fra NOKUT som høyskole eller universitet, vurderes utredet. For eksempel kan det være krav om at det foreligger en plan for kvalitet, utvikling og kompetanse for karriereveiledningsaktiviteter ved institusjonen.

I NOKUTs forslag til ny studietilsynsforskrift stilles det flere krav som skal bidra til at studier skal sikre arbeidslivskontakt og forberede studentene på arbeidslivet; bl.a. kreves det at institusjonene «skal ha ordninger for samhandling med samfunns- og arbeidsliv tilpasset studiets egenart og profil». NHH mener at slike mer generelle krav må være tilstrekkelig til også å kunne omfatte en vurdering av karriereveiledningstilbud for studier der dette er naturlig. Det er etter vår mening, ikke behov for å utrede mer spissede NOKUT-krav rettet spesifikt mot karriereveiledning, ikke minst sett i lys av kommentarene over om at slike tjenester må være tilpasset det enkelte studiets egenart og behov.

Punkt 3: At det er tilbud om karriereveiledning ved alle utdanningsinstitusjoner og campus.

NHH har kun en campus å forholde seg til, hvilket gjør det lettere å tilby et likeverdig tilbud til alle studentene ved høyskolen. Generelt mener NHH at likeverdighet i tilbudet er viktig ved læresteder som har flere campuser, og at karriereveiledning bør tilbys ved alle utdanningsinstitusjoner.

Punkt 4: At karriereveiledning bør inngå som del av studieløp gjennom en kombinasjon av tjenester som er tilgjengelige for frivillig å oppsøke, og kurs som tilbys som en del av et studieløp.

NHH ser at karrierekompetanse og karrieretjenestene som en del av studieløpet vil kunne være en stor fordel avhengig av hvordan dette legges opp og gjennomføres. En slik modell krever et tett samarbeid mellom karrieretjenester og vitenskapelige ansatte, og gjerne også næringsliv. I så fall må det gjøres organisatoriske grep på institusjonen for at et slikt samarbeid og slike modeller skal kunne fungere godt, og innpasses som en del av et studieløp.

Eventuelle obligatoriske kurs bør kombineres med frivillige tilbud.

Punkt 5: At det tilrettelegges for mer samarbeid mellom karrieretjenestene, institusjonens ledelse og de vitenskapelig ansatte ved institusjonene om ulike karriereveiledningstilbud.

Jevnfør punkt 4 ser vi at eventuelle obligatoriske, og for så vidt også mer avanserte frivillige karriereveiledningstilbud, vil få høyere kvalitet ved bedre samarbeid mellom karrieretjenestene, institusjonens ledelse og de vitenskapelig ansatte.

Punkt 6: At karriereveiledere i universitets- og høyskolesektoren skal ha karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå.

NHH mener at karriereveilederens kompetanse er avgjørende for kvaliteten på tjenesten. Samtidig er kompetansen som karriereveilederen skal besitte svært sammensatt, og vanskelig å speile i en bestemt utdanningsbakgrunn. For å ha best mulig kompetanse tilpasset studiets egenart, er det viktig med fleksibilitet i rekrutteringen både når det gjelder utdanning og erfaring. Vi ser derfor ikke at et spesifikt krav om karrierefaglig utdanning på mastergradsnivå vil være formålstjenlig. NHH mener derimot at det er viktig med kontinuerlig kompetanseheving for veiledere og imøteser kurs og utdanningstilbud tilpasset UH-sektoren.

Punkt 7: At Kunnskapsdepartementet tar initiativ til styrking av kunnskapsgrunnlag om karriereveiledning i sektoren og punkt 8: At utvikling av tjenestene bør basere seg på en kartlegging av studentenes behov og utbytte av veiledning og karrierelæring, særlig med tanke på gjennomføring og uønsket frafall.

I praksis er det vanskelig å måle effekten av enkelte veiledningstilbud, og ofte henger effekten av ett tiltak sammen med hvordan det blir kombinert med andre veiledningstilbud. NHH støtter derfor anbefalingen om at Kunnskapsdepartementet tar initiativ til styrking av kunnskapsgrunnlag om karriereveiledning i sektoren.

NHH støtter tanken om at tjenestene skal ha studentenes kartlagte behov som utgangspunkt. Samtidig er det viktig at lærestedet har en egen oppfatning av studentenes karrierekompetanse og employability basert på utvikling i arbeidsliv og samfunn. NHH ser at studentene ikke alltid har et bevisst forhold til akkurat hvilket karriereveiledningstilbud de ønsker og har behov for. Det er derfor viktig at vitenskapelige og administrativt ansatte ved institusjonen evner å tilby og innovere tjenester basert på faglig innsikt i tillegg til innspill fra studentene.

Punkt 9: At institusjonene bør ta en gjennomgang av grenseflatene mellom studieveiledere, karriereveiledere, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatte.

NHH mener det er viktig at alle ved institusjonen har en klar rolleforståelse, og en gjennomgang av grenseflater er sentralt for sikre dette. For NHH og andre institusjoner vil dette være spesielt viktig hvis karrierekompetanse og karrieretjenester blir tettere knyttet til studieløpet.

Punkt 10: At utdanningsinstitusjonene bør etablere forpliktende og stabile samarbeidsrelasjoner med videregående skoler, fylkeskommuner, karrieresentre og NAV.

NHH er enig i at et helhetlig system for karriereveiledning kun vil kunne bli en realitet hvis det er forpliktende og stabile samarbeidsrelasjoner med videregående skoler, fylkeskommuner, karrieresentre og NAV. Ideelt sett bør for eksempel karriereveilederne i UH-sektoren ha god innsikt i karriereveiledningen som er tilbudt i videregående skole og omvendt. Dette krever tilgjengelige ressurser for samarbeid hos alle parter, noe som NHH i dag ikke ser er tilfelle.

NHH mener at det også er svært viktig at UH-sektoren samarbeider horisontalt. Vi deltar i Karriereforum for høyere utdanning (KFH) som er et uformelt nettverk. NHH mener at samarbeidet i KFH med fordel kan være mer forpliktende, og at noen tjenester, som for eksempel digitale tilbud, kan utvikles sentralt til bruk på flere institusjoner. Vi har også god nytte av dialog og samarbeid med læresteder internasjonalt, og mener internasjonalt samarbeid bør vektlegges på karriereveiledningsområdet.

Punkt 11: Nettstedet og e-veiledningstjenesten er også et tilbud rettet mot studenter og karriereveiledere i høyere utdanning. Nettstedet skal særlig bidra med informasjon og verktøy for å gi grunnlag for å ta et informert studievalg, og gi informasjon om arbeid, karriere, arbeidsmarkedsrelevans av ulike studieretninger. Det må etableres strukturer som sikrer brukerbehov, forankring i sektoren og kvalitet i informasjon og tjenesteutvikling.

NHH støtter at det opprettes et nasjonalt nettsted og e-veiledningstjeneste. Det er viktig at disse har høy kvalitet, og kontinuerlig oppdateres. Det er vesentlig at all informasjon er skreddersydd målgruppen. NHH mener også at digitale tjenester er en del av det totale tilbudet, og må sees i sammenheng med det totale tilbudet av karriereveiledning.

NHH imøteser regjeringens arbeid innen helhetlig karriereveiledning, og ser gjerne at flere representanter med praksis fra UH-sektoren deltar i det videre arbeidet.

Vennlig hilsen

Frøystein Gjesdal
Rektor

Nina Skage
Adm. direktør

Dokumentet er godkjent og ekspedert elektronisk uten signatur